

Fiktivní deník.

Přihlásili jsme se do projektu Post Bellum - Příběhy našich sousedů, díky kterému jsme poznali paní Marii Himlarovou. Ta nás seznámila s osudy svých nejbližších i se svým dosavadním životem.

Přestože jsme se dozvěděli mnoho zajímavého především z dějin zdejšího regionu, nejvíce nás zaujaly vzpomínky na jejího otce pana Vladimíra Švédu.

Dozvěděli jsme se, že po sobě zanechal také psané vzpomínky z doby 2. světové války, kdy byl nuceně nasazen v Německu.

Druhý důvod, pro který jsme si toto téma vybrali, byl ten, že jsme ve věku, kdy se odehrál jeho příběh.

Rozhodli jsme se tedy využít jeho zápisků i zprostředkovaných vzpomínek jeho dcery a napsat fiktivní deník, který by tehdy mohl možná vzniknout.

Z deníku Vladimíra Švédy (*6.10.1928 - +12.6.2006)

3.1.1943

Čekal jsem že tento nový rok bude lepší než ten předchozí, spíše jsem si to jenom přál. Avšak toto přání zůstalo nevyslyšeno. Koncem prosince mi od těch skopčáků přišel povolávací rozkaz na nucené práce. Mám jet do Reichu. Kam přesně, zatím netuším.

Vždyť mi nebylo ještě 15, tohle můžou opravdu vymyslet je ti Němci.

4.1. 1943

Maminka mi pomáhala dnes ráno balit kufr, jak mi v bylo Němci přikázáno. Pro jistotu, abych neutekl, si pro mě přišel četník. Jmenoval se Michl.

Přijel jsem do Bohumína, který se teď nazývá Oderberg. V 15 hodin jsem se hlásil na pracovním úřadu.

Dozvěděl jsem se, že budu pracovat pro I.G Farben. Zítra odjíždím do Zwickau, kde mě mají zaučit.

5.1. 1943

Přijeli jsme vlakem do Zwickau v Sasku, naštěstí kluků od "nás" je víc. Ale vypadá to, že jsem jasně nejmladší.

Dozvěděl jsem se, že budu dělat pomocného zámečníka.

Ubytovali mě spolu s několika kamarády z vedlejších vesnic v bývalé synagoze. Je tu nevlídno, vzpomínám na domov...

10.1. 1943

Učím se na zámečníka. Ráno vstávám brzy a vracím se pozdě. Není čas na psaní deníku.

5.4.1943

Přesně po 3 měsících odjíždím pryč ze své zámečnické "školy" ve Zwickau. Posílají nás do I.G. Bayer v Leverkusenu. Nemám nejmenší tušení, co mě tam přesně čeká, nebo jestli se ještě vůbec vrátím domů.

7.4. 1943

Přijel jsem přijel do Leverkusenu, kde mě a mé kamarády ubytovali v tzv. "polském lágru". I když jsme se s rodiči a sestrou hlásili vždy k české národnosti, i za "polského záboru", mají mě za Poláka. Prý Dětmarovice vzali Polsku, tak jsem taky Polák. Kdyby naši vzali německou národnost a podepsali "volkslist", ani jsem tu možná nemusel být... Ale táta řekl, že jsme Češi, a basta! No a teď na svém oblečení musím nosit písmeno P. To je ironie!

8.4. 1943

Takovou hrůzu jsem nikdy neviděl, všude je bordel, špína, a dokonce i štěnice. Místo skla v oknech papír. A jídlo to je tak hnusné, fuj! Shnilé brambory, tuřín, řepa. Doma to dáváme prasatům. Jejich německý Eintopf. Pár kousků chleba, margarín, marmeláda. Dostal jsem svého německého mistra, herr Müllera.

Květen - červenec 1943

Celé týdny tady dělám, co německý mistr rozkáže. Samozřejmě činnosti, které by Němec nedělal, ale my ano. Ani nám nedali filcové pracovní obleky, jako mají oni. Pro nás by je prý bylo škoda. Musíme se spokojit jen s lehkým, tenkým oblečením. Chodíme v botách s dřevěnou podrážkou.

Včera mě poslali, abych vyměnil vadné potrubí v asi 10 metrů vysokém kotli. Celou dobu na mě cosi kapalo. Nevěnoval jsem tomu pozornost, myslel jsem, že je to voda. Dnes se dívám, že mám na obleku žluté skvrny a na hlavě mě cosi pálí. Podívám se do zrcadla a vidím červený flek. Ona to asi nebyla voda, ale kyselina...

Další úraz: dnes při vrtání se od potrubí utrl kus železa a potřhal mi kůži na ruce. Kdyby mi dali pracovní rukavice, nemuselo to takto dopadnout...

Dlouho jsem neměl čas psát do svého deníku, bodejť když pracuji 10 a půl hodiny denně. V noci se taky člověk moc nevyspí. Několikrát nás už vzbudily nálety spojeneckých letadel.

Náš tábor je hned u železniční trati spojující Düsseldorf a Kolín nad Rýnem. No a tratě jsou taky cílem... Za lágrem v noci vypustili Němci protiletadlové balóny.

Když přijde nálet, snažíme se schovat. Také pozorujeme, jak Němci zapínají světlomety a snaží se zachytit do světel nepřátelské letadlo. Když ho jedno světlo zachytí, přidají se další a protivzdušná obrana začne střílet. A to pak je šrumec!

Střepiny lítají na všechny strany! Dokonce zranily několik spolubydlících, jednomu museli amputovat ruku.

Také jsem viděl několik letadel hořet a padat k zemi. Ale v Kolíně to muselo být mnohem, mnohem horší. Viděli jsme, jak hoří. Muselo to být peklo. Černá tma a v něm obrovský požár. Kvílení bomb a kulometů bylo všudypřítomné. Všiml jsem si, že se ta krásná katedrála v Kolíně nad Rýnem ocitla v plamenech.

...

Včera jsem se podruhé narodil...

Poslali mě a mistra připojit k tankeru, který připlul po Rýnu, potrubí. Přivezl benzol do továrny. Práce poměrně snadná, takže jsme šli jen ve dvou.

Myslel jsem, že to bude jako pokaždé relativně klidné, ale nebylo. Najednou se rozezněly sirény. Podíval jsem se k nebi a přímo nad tankerem, velmi nízko, proletěly tři britské stíhačky, připravené pálit. Letěly tak nízko, tak nizoučko, že jsem nejen viděl znaky na letadlech, ale jednomu letci dokonce do obličeje. Začali jsme s mistrem utíkat. Zřejmě se nad námi smilovali, protože kdyby začali střílet, je po nás. Schovali jsme se a až po chvíli vylezli z úkrytu. S mistrem až do večera nebyla řeč...

...

Dnes jsme jeli pomoci opravovat potrubí ve městě.

Opět jsme slyšeli motory letadel a chtěli se běžet schovat. Nakonec se ukázalo, že letadla neshazují bomby, ale letáky. Byly na nich fotografie ze Stalingradu a Afriky, kde se němečtí vojáci vzdávají.

Hitlerjugend tyto letáky sbírali a pálili. Koho načapali, že si je prohlíží, toho brutálně zbili - jednoho člověka shodili na zem a kopali do něj hlava nehlava.

...

Po dalších náletech už mám toho dost. Jde nám o život. Taky Němci mají svých problémů dost. Uvažuji, jak se odtud dostat domů. Jeden kamarád o mém plánu ví a chtěl by jít taky. Pochází z Oldřichovic u Třince, takže bychom měli stejnou cestu. Musíme si to pořádně promyslet a připravit se.

...

Tak se nám podařilo využít zmatku při náletu a utéct. Vzali jsme si kufry, oblékli se do svých šatů z domova. Koupil jsem za ušetřené peníze "Volkische Beobachter" a zastrčil noviny do kapsy u saka tak, aby je bylo vidět.

Naštěstí mám modrošedé oči a "špinavě" blond vlasy. V podstatě vypadám jako hitlerjugend s kamarádem na výletě.

Takový jejich propagandistický plátek, ale nám posloužil a přinesl několikrát štěstí. Když nám došly drobné, jeli jsme načerno. No a

protože viděli tyhle noviny v kapse, měli strach nám něco říct. Někteří kluci z Hitlerovy mládeže totiž byli fanatikové, dokonce někteří udali i své rodiče, pokud propadali "poraženeckým náladám". A tak nám to vyšlo...

....

Po různých peripetiích se blížíme k našim bývalým hranicím. Jdeme už několik dnů pěšky, ale měli bychom to zvládnout. Včera jsme se s kamarádem rozešli, on musí jít k Oldřichovicím. Snad se jednou ještě někdy shledáme.

Zbývá posledních pár kilometrů.

....

Konečně jsem doma!

Opatrně jsem vklouzl do domu, aby mě nikdo ze sousedů neviděl.

Maminka mě přivítala se slzami v očích, táta trochu hartusil s obavami, aby z toho nebyl průšvih.

Konečně jsem se pořádně najedl a vykoupal. A jak rád jsem zapadl do své postele!

....

Dnešní ráno bylo smutné.

Jak se ukázalo, zas až tak nepozorovaný jsem nebyl. Zřejmě mě někdo ze sousedů uviděl a udal.

Kolem desáté u nás bušil četník a hledal mě.

Naši měli strach zapírat - ostatně mám ještě sestru, kterou nikam nechtějí pouštět, a přestože je starší než já, otec jí vymohl, aby mohla zůstat doma...ovšem já musím pryč. To je nefér!

Že jsem raději nešel k tetě! No nic, musím se sbalit a jet s četníkem.

....

1.8. 1944.

Přivezli mě do Auschwitz.

Při přijímacím řízení mi zdejší Němec řekl, že mám štěstí. Kdyby mi prý bylo v době nástupu na práce 15, skončil bych prý tam. A mávl kamsi

rukou směrem místu, o kterém jsem neměl ani tušení. Viděl jsem cestou jen nějaké komíny.

Tak si mě nafotili a dostal jsem nový pracovní průkaz pro přístup do IG Farben v Auschwitz, Lager Dwory.

...

Opět pracuji jako pomocný zámečnick. Práce skoro stejná jako v Leverkusenu, ubytování horší.

Dnes mi spolubydlící řekl, že mám zavřít okna, prý zase ve velkém “vedle hajcují” a opět máchl rukou ke komínům, které tentokrát vypouštějí hustý tmavý kouř. Pořád nevím, co to znamená, nikdo mi to nechce říct.

Jen je fakt, že to strašně, ale opravdu strašně smrdí. Stejně, i když zavřu, škvírami se ten smrad stejně dovnitř dostane...

.....

Občas se také setkávám se zajatými vojáky ze západní fronty, převážně Anglány a Francouzi. Ti dostávají balíčky od Červeného kříže a občas i od rodiny. Dostal jsem od nich několikrát čokoládu. Jednou mi nabídli nějaké maso. Okusil jsem ho a chutnalo jako kuřecí. Pak jsem se dozvěděl, že jsou to šneci. No co, po té šlichtě, co nám dávají, mi to ani nepřípadlo, že jím slizké hlemýždě, které doma v zahradě likvidujeme.

...

Podzim 1944.

Vypadá to, že i sem se fronta blíží.

Naše fabrika byla těžce poškozena nálety spojeneckých svazů a následným požárem. Tak tak jsem si zachránil život, opět se na mě usmálo štěstí. Mnoho mých spolupracovníků zahynulo...

....

Leden 1945.

Od začátku nového roku mě vybrali jako “Luftschutzmeldera”.
Po práci jsme společně s dalšími “hlídači” drželi v továrně noční pohotovost. Teprve po ránu jsme se mohli vrátit do lágru a do práce jít o trochu později.

...

Polovina ledna 1945.

Myslím, že fronta je už nedaleko. Slyšíme často burácení zbraní.

...

Ráno po příchodu z továrny jsem přišel do prázdného lágru. Netušil jsem, co se děje...

Najednou přiběhli z Volksturm a nahnali mě kopat zákopy. Jako by to všechno, co se děje, nestačilo.

...

20. 1. 1945.

Využil jsem zmatků při dalším náletu. Kanóny zní už skutečně blízko. Mám strach, ale musím něco podniknout. Rychle jsem se vrátil zpět do prázdné světnice a pobral, co by se mi mohlo při útěku hodit. Moc toho nebylo: malé nůžky a trochu jídla. A rychle pryč.

...

Jaro 1945.

Fronta se zastavila. Podařilo se mi za zády Němců proklouznout a vrátit se do Dětmarovic. Tentokrát ale už ne domů. Jdu k tetě a schovám se u ní v seníku.

...

1.5. 1945.

Konečně svoboda!!! Dnes osvobodili Rusové naši obec. Hodně se střílelo, ale teta mě schovala dobře.

Teprve teď se můžu vrátit domů!